Semmelweis Egyetem, Fogorvostudományi Kar, Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet

Válasz Dr. Sághy Tamás levelére

DR. ORSÓS MERCÉDESZ, DR. MOLDVAI JÚLIA, DR. NÉMETH ORSOLYA

A Fogorvosi Szemle júniusi számában megjelent „Speciális ellátást igénylő páciensek orális egészsége – Összefoglaló referátum” című közleményünkkel kapcsolatban dr. Sághy Tamás írásos véleményt fogalmazott meg, amelyet eljuttatott a Fogorvosi Szemle szerkesztőbizottságához.

Örömmel tölt el bennünket, hogy közleményünk felkeltette figyelmét. Köszönjük dicsérő szavait, melyekkel levelét kezdi, és publikációnkat „figyelemre méltó munkának” minősíti.

Levelében kiegészítéseket tesz közleményünkkel kapcsolatban.

1. Első megjegyzésére levelének harmadik bekezdésében saját maga is megadja a választ közleményünk 16. számú irodalmi hivatkozásából vett idézettel: „A fogyatékkal élők heterogén csoportot hoznak létre, így nem oszthatjuk őket ’klasszikus’ csoportokba, hiszen az egészségi állapotuk mellett a környezet és a személyes faktorok befolyásolják státuszukat.”
2. A következő bekezdésben nehezményezi a 16. számú irodalmi hivatkozást, és helyette egy 2016-ban végzett felmérést javasol, mely a KSH 2018-as jelentésében található. Igazán nem tudunk azonosulni ezzel a kifogással, mivel mind a két információ ugyanazzal a tartalommal bír, csupán az a különbség, hogy a KSH adatai nem kerültek tudományos elemzésre, így citációjuk kérdéses, míg A Park publikációja citálható. A bekezdés végén található mondatot nem tudjuk értelmezni a „didaktikailag” szó miatt. A közleményben semmilyen oktatásról „didaktikáról” nincs szó. Megjegyzését egyébként a következő bekezdés okafogyottá teszi, hiszen leírja, hogy: „Ez egyébként nem ütközik a 2001-ben a WHO által módosított fogyatékossági és osztályozási állásfoglalással.”
3. A hatodik bekezdéstől a tizenharmadik bekezdésig a levél a Down-szindrómával, illetve annak fogászati vonatkozásával foglalkozik. Ez a fogyatékosság ügynek fontos szegmense, de közleményünket nem érinti, miként azt közleményünk első bekezdése jelzi az olvasó számára.
4. Az utolsó előtti fejezetben leírtakkal nem tudunk egyetérteni. Sajnos a „rengeteg tudományos, orvosi, szakdolgozói, civil szerveződés” munkájának dacára a fogyatékosok, és ezen belül a cikk témáját adó mozgásfogyatékosok fogászati gondozása nem megoldott. Vizsgálataink ezt egyértelműen alátámasztják.
5. Köszönjük az utolsó fejezetben az ismételt dicsérő szavakat és javaslatokat.

A levél végén minden rendszer nélkül kvázi irodalmi hivatkozásokat találunk, melyek nem publikációnk témájáról, hanem kizárólag a Down-szindrómáról, illetve annak fogászati vonatkozásairól szólnak.

A Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézetben folyó kutatási tevékenység, melynek pontos címe: Speciális ellátást igénylő páciensek fogorvosi ellátása, etikai engedély száma: ETT TUKEB 4913/2016/EKU; a Rácz Károly Doktori Iskola által engedélyezett téma: Klinikai orvostudományok, Fogorvostudományi kutatások; témavezető: Dr. Németh Orsolya egyetemi docens a közlemény utolsó szerzője. A témában eddig megjelent magyar és idegen nyelvű közlemények [24, 25, 26, 27] bizonyítják, hogy a szerzők jártasak a témában. A közlemények között találhatunk jelentős, impakt faktoros tudományos folyóiratban megjelent közleményt is. Közleményünk szerzői, illetve a téma a Fogorvostudományi Kar fiatal kutatói számára kiírt pályázaton 2018-ban díjat nyert. Az intézet vezetője, aki gyógypedagógiai végzettséggel rendelkezik 1989-től 2005-ig, azaz 16 éven keresztül óraadó tanár volt az ELTE Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Karán. Számos közleménye jelent meg gyógypedagógiai-stomatológiai témában [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29]. A témavezető, egyben közleményünk utolsó szerzője szintén óraadó tanár volt az ELTE Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Karán 2006-tól 2012-ig, hat éven keresztül. Ez erős garancia közleményünk validitására. Fontos számunkra, hogy közleményünk felkeltette egy tapasztalt, a témában egy magyar nyelvű közleménnyel bíró [28], de a fogyatékosok ellátásában igen jártas kolléga figyelmét. Még egyszer köszönjük az összességében pozitív reflexiót.

A válaszlevél végleges változatát valamennyi szerző elolvasta és jóváhagyta.

Budapest, 2019. szeptember 11.

Dr. Orsós Mercédesz
egyetemi tanársegéd

Irodalom

1. Jurák Zs, Kivovics P: Mozgásukban korlátozott páciensek fogászati gondozásának lehetőségei: 1. rész. *Magyar Fogorvos* 2011; 20:3 pp. 136–138.
2. Jurák Zs, Kivovics P: Mozgásukban korlátozott páciensek fogászati gondozásának lehetőségei: 2. rész. Az otthoni szájápolás eszközei, *Magyar Fogorvos* 2011; 0:4 pp. 176–181.
3. Jurák Zs, Kivovics P: Mozgásukban korlátozott páciensek fogászati gondozásának lehetőségei: 3. rész. A professzionális fogászati gondozás, *Magyar Fogorvos* 2011; 20:5 pp. 237–241.
4. Jurák Zs, Kivovics P: Mozgásukban korlátozott páciensek fogászati gondozásának lehetőségei: 4. rész. Fogpótlástani alternatívák a mozgáskorlátozott személyek számára, *Magyar Fogorvos* 2011; 20:6 pp. 284–287.
5. Károlyházy K, Arányi Z, Kivovics P, Linninger M, Nemes K: Az epilepsziás betegségek osztályozása protetikai elláthatóságuk alapján. [Classification of epileptic diseases according to potential of fitting with dental prosthesis] *Fogorvosi Szle* 2001; 94:4 pp. 141–144.
6. Károlyházy K, Arányi Zs, Kivovics P, Linninger M, Nemes K: Az epilepsziás betegségek osztályozása sztomatológiai elláthatóságuk alapján, *Nővér praxis* 2000; 3:2 pp. 33–35.
7. Karolyhazy K, Faluhelyi P, Kivovics P, Aranyi Z, Fejerdy P: Dental status and oral health in epilepsy patients, *Journal of dental research. Special Issue* B 2003:82 134.
8. Karolyhazy K, Kivovics P, Fejerdy P, Aranyi Z: Prosthodontic status and recommended care of patients with epilepsy, *Journal of Prosthetic dentistry* 2005; 93:2 pp. 177–182.
9. Károlyházy K, Kivovics P, Linninger M, Nemes K, Arányi Zs: Epilepsziás betegek fogászati ellátásának szempontjai: Útmutató epilepsziás betegeket gondozó orvosok számára, *Ideggyógyászati szemle* 2001; 54:11–12 pp. 378–384.
10. Károlyházy K, Kivovics P: Epilepsziás betegek protetikai rehabilitációja esetén alkalmazható finommechanikai rögzítőeszközök: Irodalmi összefoglaló, *Quintessenz* (magyar kiadás) 2003; 2:10 pp. 939–946.
11. Károlyházy K, Kovács E, Kivovics P, Fejérdy P, Arányi Z: Dental status and oral health of patients with epilepsy: An epidemiologic study, *Epilepsia* 2003; 44:8 pp. 1103–1108.
12. Károlyházy K, Márton K, Kivovics P, Nemes K: Az epilepsziás betegségek protetikai elláthatóságának III. osztályába tartozó (grand mal) rohamban szenvedő páciensek protetikai rehabilitációja [Dental rehabilitation of two epileptic patients suffering from grand mal seizures], *Fogorv Szle* 2001; 94:5 pp. 201–204.
13. Kivovics P, Lörik J: Részleges fogpótlások okozta hangképzési panaszok vizsgálata. [Examination of phonetic disorders caused by partial dentures] *Fogorv Szle* 1982; 75:4 pp. 108–112.
14. Kivovics P, Kispál A, Lörik J: Oligodonciás beteg protetikai ellátásának hangképzési vonatkozásai. Esetismertetés. [Prosthodontic management of anodontia affecting phonation. Case report], *Fogorv Szle* 1983; 76:5 pp. 138–141.
15. Kivovics P, Lendvai B, Lörik J: Microstomiás beteg hangképzési és táplálkozási panaszainak csökkentése fogpótlással. [Prosthodontic rehabilitation of phonation and feeding problems in patients with microstomia], *Fogorv Szle* 1983; 76:11 pp. 337–340.
16. Kivovics P, Sajgo P, Herendi G, Hermann P: Mintára öntött fémlemezek orális felszínének kényelmi, hangképzési és táplálkozási vonatkozásai kikérdezéses vizsgálat alapján. [Evaluation of comfort, sound formation and food relations of the oral surface of mould cast metal plates, based on patient questionnaires], *Fogorv Szle* 1990; 83:12 pp. 371–373.
17. Kivovics P, Sajgó P, Lörik J: Különböző vastagságú szájpadlemezek hatása a hangképzésre. [The effect of palatal plates of various thicknesses on phonation], *Fogorv Szle* 1986; 79:1 pp. 17–20.
18. Kivovics P: Ágyhoz, lakáshoz kötött betegek fogászati ellátásának, gondozásának lehetőségei, In Fejérdy P, Nagy G, Orosz M (szerk.): *Gerosztomatológia: az időskor fogászata.* Semmelweis Kiadó, Budapest (2007) pp. 74–83.
19. Kivovics, P: A fonetika és a logopédia stomatológiai vonatkozásai, különös tekintettel a fogpótlástanra, *Gógypedagógiai Szemle: A magyar gyógypedagógusok egyesületének folyóirata* 1985; 13 pp. 120–128.
20. Lőrik J, Kivovics P, Kispál A: Egy ritka fogbetegség (oligodontia) protetikai és logopédiai megoldása, *Gógypedagógiai Szemle: A magyar gyógypedagógusok egyesületének folyóirata* 1983; 11 pp. 87–97.
21. Lőrik J, Kivovics P: Fogpótlások okozta szájüregi térfogatváltozások artikulációra gyakorolt hatása, *Gógypedagógiai Szemle: A magyar gyógypedagógusok egyesületének folyóirata* 1986; 14:3 pp. 161–167.
22. Lőrik J, Kivovics P: Priestorové zmeny v ústnej dutine a ich vplyv na articulaciu: Spatial changes in mouth cavity and their influence on articulation, In: Balaz, J (szerk.) *Interpersonalna kommunikacia a jej poruchy Bratislava,* Szlovákia: Slovenské pedagogické nakladatestvo, 1988; pp. 109–113.
23. Lőrik J, Kivovics P: Részleges fogpótlások hangképzési következményei, *Gógypedagógiai Szemle: A magyar gyógypedagógusok egyesületének folyóirata* 1981; 9 pp. 254–262.
24. Moldvai J, Orsós M, Simon F, Merész G, Németh O: Descriptive study of oral health, dental care and health behavior of inpatients undergoing physical medicine and rehabilitation, *Oral Health Care*. 2019 Febr; 4: 4–4.
25. Németh O, Orsós M, Moldvai J, Kivovics P, Putz M, Cserháti P: Orvosi rehabilitációs kezelésben részesülő betegek orális egészsége, *Rehabilitáció* 2018; 28(4): 129–133.
26. Orsós M, Moldvai J, Kivovics P, Németh O: Orvosi rehabilitációs kezelésben részesülő betegek orális egészségügyi állapotának vizsgálata, *Orv Hetil* 2018; 159(52): 2202–2206.
27. Orsós M, Moldvai J, Németh O: Speciális ellátást igénylő páciensek orális egészsége – Összefoglaló referátum, *Fogorv Szle* 112. évf. 2. sz. 2019. 59–61.
28. Sághy T: A Down szindróma parodontális elváltozásai – Irodalmi összefoglaló, *Fogorv Szle* 101. évf. 3. sz. 2008. 113–117.
29. Tóth P, Kivovics P: Evaluation of removable partial dentures: Phonetics, mastication, comfort, In Scott J (szerk.): The Proceedings of the European Prosthodontic Association 1995; 57.